

چرایے افول هژمونه آمريکا در عراق

افول هژموني آمريکا نه تنها در حال بازتاب در سطح جهان است بلکه برجسته سازی واقعی آن هم در حال گسترش است البته هنوز در اذهان عمومی (عامه مردم) به این واقعیت پی برده نشده است. این کار، کار پژوهشگران، دانشگاه ها، مراکز، مؤسسات و... است که زمینه این واقعیت را برای مردم فراهم کنند؛ از این رو ضروری است به این موضوع پرداخته شود. به همین منظور در این یادداشت، نویسنده تلاش خواهد کرد به صورت کوتاه و مختصر به گوشه ای از افول هژموني آمريکا بپردازد. در واقع نویسنده تلاش خواهد کرد، افول هژموني آمريکا را در عراق بررسی نماید.

دکتر علی اصغر آرامش

پژوهشگر مسائل سیاسی و دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد قم

به اهدافشان برسند. در واقع آنها با این اقدامات، این کشور را یک هویت جمعی محروم کردند.

رفتار نادرست آمریکایی‌ها با جامعه عراق یکی از الزامات جدی به دست آوردن هژمونی، شناخت تاریخ، فرهنگ و ارزش‌های فرهنگی یک جامعه است. آمریکا در عراق، این الزامات را نشناخته بود و این زمینه‌ساز رعایت نکردن حریم ارزشی و فرهنگی مردم عراق توسط نیروهای آمریکایی شده بود؛ درحالی‌که یکی از شعارهای آنها برای تداوم حضور در عراق، رعایت حقوق بشر بود؛ از این رو درک نادرست جامعه عراق، تأثیر منفی برای آمریکا در عراق به وجود آورد. احتمالاً به همین دلیل است که بالای ۸۰٪

مسئله افول، یکی از موضوعات مهم رشته علوم سیاسی به شمار می‌آید. اندیشمندان گوناگونی در چند دهه گذشته تاکنون به این موضوع پرداخته‌اند؛ معروف‌ترین آنها که به صورت خاص به افول هژمونی آمریکا پرداخته‌اند، هنری کسینجر (وزیر اسبق خارجه آمریکا)، ساموئل هانتینگتون، ایمینوئل موریس والرشتاین و... هستند. از طرف دیگر یکی از کشورهای که آمریکا بیش از یک دهه در آن کشور حضور فعال داشته است و برای افول آمریکا، نیاز به بررسی دارد، کشور عراق است؛ چرا که عراق از جمله کشورهای است که سیاست خارجی آمریکا در قبال آن متفاوت بوده است. در واقع، مهم‌ترین هدف آنها «مهار ایران» و غارت نفت بود. حال این موضوع مطرح است؛ عراقی که جایگاه ویژه‌ای در سیاست خارجی آمریکا داشت، در حال حاضر این کشور چه تأثیری بر افول آن دارد؛ چرا که افول قدرت آمریکا به معنای کاهش جذابیت و مشروعیت آن بازیگر برتر در سیستم بین‌المللی است.

نگاه سودجویی آمریکا در عراق

شواهد نشان می‌دهد که آمریکا در هر جا که ورود کرد، با هدف سودجویی و به دست آوردن منفعت به وسیله هر وسیله و ابزاری بوده است. در واقع رویکرد منفعت‌محوری داشتند. در عراق هم همین رویکرد را داشتند؛ از این رو سعی می‌کردند با شعله‌ور کردن اختلافات در عراق، با هزینه کمتر

جمع‌بندی

آمریکا در عراق، سیاست هژمونی جویانه و تاکتیک یک‌تازی و قلدرمنشانه، اهداف مادی و معیشتی را برای تقویت جایگاه هژمونی تک‌قطبی خود در ساختار بین‌الملل و کنترل قدرت‌های دیگر دنبال می‌کرد؛ به همین خاطر به هیچ ارزش مبانی و فرهنگی عراق اهمیت نمی‌داد و به آنها احترام نمی‌گذاشت. سعی می‌کردند با خشونت، زور، توهین و... به اهدافشان برسند. به همین خاطر جامعه کنونی عراق علیه آنها بارها اعتراض کردند؛ چرا که مردم عراق دریافتند که حضور آمریکا در عراق به معنی توسعه عراق نخواهد بود و تنها حضور آنها، عراقی ورشکسته و درمانده به جای خواهد گذاشت.

منابع

پیرانی، شهره و سعیدی راد، آرش. (۱۴۰۰). افول سیاسی ایالات متحده آمریکا؛ زمینه‌ها و دلایل. مطالعات راهبردی آمریکا، ۱(۴)، ۱۶۷-۱۴۹. doi: ۱۰.۲۷۸۳۴۷۴۳ / ASS. ۲۰۱۸، ۱۰۱۹.

مختاری، علی. دانش نیا، فرهاد و قاسمی، روح‌نیا. (۱۳۹۲). ریشه‌های ناکامی سیاست خارجی آمریکا در عراق. سیاست جهانی، ۴(۲)، ۲۱۴-۱۸۳.

مردم عراق، خواهان خروج و حتی اخراج آمریکا از عراق هستند. در مجموع می‌توان به این فکت‌ها تکیه کرد و به جرئت اعلام کرد که مردم عراق از آمریکایی‌ها تنفر عمیقی پیدا کرده‌اند؛ بنابراین این نگرش و عملکرد دولت آمریکا در عراق، سبب افول هژمونی آمریکا در عراق شد (فرهادی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۰۲).

کاهش اعتبار آمریکا در عراق

آخرین نظرسنجی مؤسسه بین‌المللی گالوپ نشان می‌دهد، اعتبار سیاست‌های خارجی آمریکا در حال کاهش است و تأثیر منفی بر روی نگرش آن‌ها نسبت به این کشور داشته است. آمریکا در عرصه مبارزه با فقر در جهان، حفظ محیط‌زیست و حفظ صلح در جهان، بیشتر نقش منفی بازی کرده است. همین مؤلفه‌ها سبب کاهش اعتبار سیاست خارجی آمریکا در دهه‌های اخیر در کل جهان شده است که به‌ویژه در عراق شدت یافته است (پیرانی و سعیدی، ۱۴۰۰: ۱۶۳).

در عراق، گرایش‌های ضدآمریکایی به عامل مهمی برای پیوستن افراد به گروه‌های جهادی مبارز با آمریکا تبدیل شده است و همکاری کامل دولت‌های متزلزل این کشورها با آمریکا را دشوار ساخته است. نگرانی‌های ژئواستراتژیک، همچنین مخالفت‌های سیاسی، ایدئولوژیک و اخلاقی با نقش تاریخی و ماجراجویی نظامی یک دهه گذشته آمریکا در منطقه، به مانعی برای همکاری کامل این دولت‌ها با آمریکا بدل شده است (همان).